

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки _____ магістрів _____

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Галузь знань _____ 01 Освіта _____

(шифр і назва напрямку)

спеціальності _____ 017 Фізична культура і спорт _____

(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПП _____)

Навчальна програма з дисципліни «Професійний спорт» для магістрів, які навчаються за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

X семестр (денна форма навчання), XI семестр (заочна форма навчання).

Розробник: к.п.н., професор Линець М. М.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри Теорії спорту та фізичної культури 28.08.18 р. протокол № 1

Завідувач кафедри Теорії спорту та фізичної культури

(підпис)

(Бріскін Ю.А.)
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Професійний спорт” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні аспекти функціонування професійного спорту.

Міждисциплінарні зв'язки: Соціологія, загальна теорія підготовки спортсменів, олімпійський спорт, теорія і методика підготовки кваліфікованих спортсменів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Соціальні основи розвитку професійного спорту.
2. Системи підготовки спортсменів у професійному спорті.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Професійний спорт” є науково-методичне обґрунтування сучасної системи ефективного функціонування професійного спорту та підготовки професійних спортсменів з урахуванням особливостей видів спорту та комерційних засад.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- проаналізувати соціально-економічні та правові засади функціонування професійного спорту;
- з'ясувати особливості побудови систем змагань у професійному спорті, відбору та підготовки професійних спортсменів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати: організаційну структуру професійних ліг та клубів, основи правового регулювання у північноамериканському та європейському професійному спорті; особливості конкурентної боротьби у професійному спорті, основні показники комерційної діяльності професійних ліг; особливості побудови системи підготовки професійних спортсменів.

Вміти: визначати територіальні особливості професійного спорту, самостійно підготувати моделі основних нормативно-правових документів професійного спорту; визначати чинники що сприяють зростанню відвідуваності змагань та пріоритетні джерела прибутків у різних видах професійного спорту; розробляти комерційно ефективні системи змагань; проводити відбір професійних спортсменів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Соціальні основи розвитку професійного спорту.

Тема 1. Організаційно - правові основи професійного спорту.

Ліга як основна структурна одиниця професійного спорту. Статут професійної спортивної ліги. Організаційна структура професійних ліг. Рада управління лігою як найвищий законодавчий та виконавчий орган ліги. Функції Ради управління лігою, її адміністрації та президента. Функції президента та адміністрації ліги. Професійний

спортивний клуб як низова ланка професійної спортивної ліги. Статут професійного спортивного клубу. Форми володіння професійними спортивними клубами. Організаційна структура професійного спортивного клубу. Форми володіння професійними клубами. Стосунки між професійними клубами та клубами і лігою. Передумови виникнення Асоціацій спортсменів професійних ліг. Роль Асоціацій спортсменів професійних спортивних ліг у боротьбі за соціальні права спортсменів. Асоціації спортсменів професійних ліг та їх функції. Основи правового регулювання у північноамериканському професійному спорті.: трудове і податкове законодавство, судове право. Вплив законодавства Євросоюзу на формування правових засад професійного спорту в Європі. Правові основи професійного спорту в Європі. Роль “Справи Босмана” у формуванні правових засад професійного спорту в Європі. Правове регулювання трудових взаємовідносин: колективна угода, індивідуальний контракт спортсмена. Система заходів обмеження прав професійних спортсменів.

Тема 2. Економічні основи розвитку професійного спорту.

Специфіка бізнесу у професійному спорті. Партнерство у бізнесі і жорстка конкуренція на спортивних майданчиках, як основа бізнесу у професійному спорті. Специфічні чинники стимулювання ефективності спортивного бізнесу.

Джерела прибутків у спортивному бізнесі. Фактори, що впливають на відвідуваність змагань вболівальниками. Продаж сезонних абонементів, як основа квиткового бізнесу. Обладнання VIP-лож та розширення асортименту додаткових послуг для вболівальників. Політика цін на квитки. Продаж прав на телетрансляції змагань. Структура прибутків у професійному спорті.

Маркетинг у професійному спорті, як метод, ідеологія і філософія для прийняття рішень, котрі приводять діяльність ліг і клубів у відповідність до потреб ринку. Рекламно – комерційна та ліцензійно – комерційна діяльність у професійному спорті.

Статті видатків у професійному спорті: зарплата спортсменів; адміністративні витрати; транспортні видатки; оплата житла та харчування у матчах на виїзді; придбання устаткування, інвентарю, спортивної екіпіровки тощо; оренда спортивних споруд, або їх утримання; видатки на рекламу; внески до пенсійного та медичного фондів; оплата страхування гравців; фінансування спортивних програм; оплата податків.

Основні показники економічної діяльності професійних ліг. Динаміка прибутків елітних професійних ліг, динаміка зростання середньої зарплати спортсменів елітних професійних ліг, вартість провідних професійних спортивних клубів світу.

Змістовий модуль 2. Системи підготовки спортсменів у професійному спорті.

Тема 3. Системи змагань у професійних видах спорту.

Економічна ефективність систем змагань. Чинники підвищення економічної ефективності систем змагань: стабільність календаря змагань; визначення оптимальної кількості стартів упродовж одного сезону; економія коштів на турнірні переїзди; створення пільгових умов для команд і спортсменів, котрі на попередніх етапах змагань чи у попередніх турнірах мали вищий рейтинг.

Системи змагань у провідних лігах командних ігрових видів професійного спорту. Обґрунтування поділу ліг на конференції та дивізіони. Системи проведення

регулярних чемпіонатів та кубків. Облік, аналіз та висвітлення у засобах масової інформації різноманітних компонентів змагальної діяльності.

Формування системи змагань у тенісі. Структура календаря змагань Асоціації тенісистів – професіоналів. Структура календаря змагань Всесвітньої тенісної асоціації. Аналіз турнірів Великого шолому. Неофіційні чемпіонати світу серед професійних тенісистів та тенісисток. Системи заохочень професійних тенісистів до участі у турнірах та системи нарахування рейтингових очок в АТР та WTA.

Особливості систем змагань у професійному боксі. Оптимальна кількість поєдинків на рік у спортсменів, які проводять рейтингові, претендентські та титульні бої. Проведення поєдинків за звання абсолютних чемпіонів світу та матч – реваншів.

Система змагань у шосейних велогонках. Збалансованість та регулярність календаря змагань Міжнародного союзу велосипедистів. Аналіз організації і проведення найпрестижніших багатоденних шосейних велогонки „ Вуельта Іспанії”, „ Джіро Італія”, „ Тур де Франс”.

Система рейтингування професійних велосипедистів - шосейників.

Система змагань „ Формула – 1”. Рейтингування пілотів та команд. Стимулювання інтересу глядачів до гонок „ Формула - 1 ”.

Система комерційних змагань в легкій атлетиці: „Діамантова ліга” „Гран-прі IAAF”.

Тема 4. Системи відбору новачків у професійних видах спорту.

Поняття „новачок ” у професійному спорті. Система „Драфт”, як основа відбору новачків в ігрових командних видах професійного спорту. Сутність системи драфт і її вплив на підвищення конкурентоспроможності команд та на економічну ефективність діяльності професійних клубів і ліг.

Сутність драфт-лотереї, драфту розширення та драфту відмов.

Особливості систем відбору новачків в елітних лігах північноамериканського професійного спорту: розробка і вдосконалення системи тестування професійно значущих показників фізичної , функціональної та техніко-тактичної підготовленості потенційних новачків; організація роботи у тренувальних таборах напередодні драфту; системи психологічного тестування кандидатів на працевлаштування у професійних клубах елітних ліг. Організаційні аспекти процедури драфту в елітних лігах північноамериканського професійного спорту.

Відмінні риси систем відбору новачків в елітних лігах європейського професійного спорту.

Основи методики відбору професійних спортсменів в індивідуальних та індивідуально-командних видах професійного спорту. Система відбору пілотів до участі в автогонках „Формула-1 ”. Система відбору спортсменів до занять професійним боксом: професійно значущі показники фізичної, технічної, тактичної і психологічної підготовленості; вік, стаж занять та темпи зростання спортивної майстерності в непрофесійному боксі.

Особливості відбору професійних велосипедистів-шосейників: вікові характеристики, успіхи в непрофесійному велоспорті, рівень фізичних і функціональних можливостей організму, схильність до певного виду гонок (гонки на швидкість, гонки в горах, здатність до ефективного фінішування на фоні втоми). Комплектування конкурентоспроможних команд велосипедистів-шосейників до участі у багатоденних велотурах.

Основи системи відбору обдарованих тенісистів. Система послідовного відбору: 7-10-річний вік – залучення до систематичних занять і визначення генетичної схильності до занять тенісом; 12-річний вік – визначення здатності до концентрації уваги, швидкості складних реакцій та швидкості обробки інформації; 14-річний вік і старші – інтелектуальні здібності та стійкість до стресових ситуації в умовах змагальної діяльності.

Тема 5. Підготовка спортсменів у професійних видах спорту

Організаційні та матеріально-технічні засади підготовки баскетболістів в США та Європейських країнах.

Особливості командних занять перед початком регулярного чемпіонату та під час регулярного чемпіонату. Відповідальність гравців за фізичний і функціональний стан в міжсезонні.

Вузька спеціалізація гравців і тренерів. Раціональне збалансоване харчування, як чинник системи підготовки баскетболістів в NBA. Місце психічної підготовки в командних та індивідуальних заняттях баскетболістів.

Відмінні риси підготовки хокеїстів в Канаді, США, Росії, Швеції та Чехії. Особливості тренувального процесу в командах NHL: кількість занять на день, їхня тривалість, інтенсивність та спрямованість. Застосування поза тренувальних факторів підвищення здатності до тривалої і ефективної змагальної діяльності.

Самостійна робота хокеїстів під час літніх канікул, командна підготовка у процесі передсезонного збору, організація тренувального процесу в паузах між іграми регулярного чемпіонату та Кубка Стенлі.

Організаційно-методичні основи систем підготовки професійних футболістів в європейських країнах. Характерні особливості підготовки елітних футбольних команд.

Особливості підготовки професійних тенісистів у європейських країнах та США: етапність, вікові групи, збалансованість систем тренувань і змагань; високі вимоги до професійної майстерності тренерів.

Особливості системи підготовки професійних велосипедистів–шосейників: відсутність перспективного планування, великі загальні обсяги навантажень (40-45 тис. кілометрів на рік); великий обсяг змагальної діяльності (20-24 тис. кілометрів на рік); тривалий сезон змагань (8-9 місяців на рік); поєднання універсалізму з вузькою спеціалізацією; виведення на пік форми до найвідповідальніших змагань сезону (згідно контракту).

Відмінні риси організації і змісту підготовки боксерів професіоналів. Поєднання різнобічності підготовки та специфіки безпосередньої підготовки до поєдинку у відповідності до манери бою та підготовленості конкретного суперника.

Рекомендована література

Основна:

1. Бріскін Ю. А. Соціально-економічні аспекти гонок „Формула-1” / Бріскін Ю. А., Линець М. М. // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : зб. наук. пр. – Львів, 2003. – С. 24–28.

2. Гуськов С. И. Профессиональный спорт в США / Гуськов Г. И. // Спорт за рубежом. – 1990. – № 10. – С. 10–11.

3. Гуськов С. И. Организационные и социально-экономические основы развития профессионального спорта в США : автореф. дис. ... д-ра пед. наук. – Киев : КГИФК, 1991. – 46 с.

4. Линець М. М. Економічна ефективність систем змагань в командних ігрових видах професіонального спорту / М. М. Линець // Сучасні проблеми розвитку теорії та методики спортивних і рухливих ігор : тези III Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 1999. – С. 18–19.

5. Линець М. Особливості розвитку і функціонування професійного спорту в Європі / Михайло Линець, Володимир Артюх // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки. – Луцьк, 2002. – Т. 1. – С. 24–26.

6. Сухов В. Особливості організації відбору баскетболістів до студентських команд США [Електронний ресурс] / Владислав Сухов, Михайло Линець // Спортивна наука України. – 2017. – № 5(81). – С. 41–45. – Режим доступу: <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/647/625>

7. Линець М. М. Професійний спорт і міжнародний спортивний рух / М. М. Линець // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : матеріали II Регіон. наук.-практ. конф. – Львів, 2003. – С. 86–87.

8. Линець М. Розвиток професійного спорту в Україні / Михайло Линець, Людмила Шульга // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 1. – С. 23–29.

9. Линець М. М. Соціально-економічні аспекти сучасного професійного спорту / Линець М. М. // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : зб. наук. пр. – Львів, 2005. – С. 36–37.

10. Линець М. М. Специфіка бізнесу у професіональному спорті Линець М. М. // Роль фізичної культури і спорту в здоровому способі життя : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2001. – С. 46–49.

11. Линець М. М. Формування правових засад професійного спорту в Європі / Линець М. М. // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 24–25 грудня 1999 р. – Львів, 1999. – С. 63–64.

12. Нерода Н. Періодизація розвитку професійного спорту в Європі / Неоніла Нерода, Юрій Бріскін // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2016. – № 2(24). – С. 3–10.

13. Нерода Н. Характеристика європейської моделі професійного спорту та її відмінності від американської [Електронний ресурс] / Неоніла Нерода // Спортивна наука України. – 2016. – № 2(72). – С. 68–72. – Режим доступу: <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/418>

14. Профессиональный спорт : учеб. для вузов / С. И. Гуськов, В. Н. Платонов, М. М. Линец, Б. Н. Юшко. – Киев : Олимпийская литература, 2000. – 392 с.

15. Сухов В. І. Стан проблеми відбору баскетболістів до команд провідних професійних ліг / Сухов В. І., Линець М. М. // Матеріали I Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної Інтернет-конференції (20-21 грудня 2016 р.) «Баскетбол: історія, сучасність і перспективи» (з нагоди святкування 125-річчя існування баскетболу в світі. – Дніпро, ЛДФКіС, 2016. – С. 176-178.

Допоміжна:

1. Бріскін Ю. Характеристика комерційних змагань у фехтуванні / Юрій Бріскін, Мар'ян Пітин, Неоніла Нерода, Олександр Ваулін // Фізична культура, спорт та

здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – Вип. 18, т. 1. – С. 356–361.

2. Гуськов С. И. Спортивный маркетинг / С. И. Гуськов. – Киев : Олимпийская литература, 1995. – 296 с.

3. Платонов В. Труден путь к истинному профессионализму. Украинский футбол: несбывшиеся надежды, поиски, ошибки / Владимир Платонов // Зеркало недели. – 1998. – № 24(193). – 13 июня.

4. Платонов В. Труден путь к истинному профессионализму. Украинский футбол: несбывшиеся надежды, поиски, ошибки / Владимир Платонов // Зеркало недели. – 1998. – № 25(194). – 20 июня.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Міжнародна Федерація футболу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fifa.com/>

2. Головна Ліга бейсболу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mlb.com/>

3. Національна баскетбольна асоціація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nba.com/>

4. Національна хокейна ліга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nhl.com/>

5. Національна футбольна ліга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nfl.com/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- перевірка конспектів самопідготовки;
- опитування на семінарах;
- написання аналітичної письмової роботи;
- написання творчої письмової роботи;
- іспит.

Екзаменаційні вимоги

1. Ліга як основна структурна одиниця професійного спорту.
2. Структура професійної спортивної ліги.
3. Функції Ради управління лігою.
4. Функції адміністрації ліги.
5. Функції президента ліги.
6. Професійний спортивний клуб як низова ланка професійної спортивної ліги.
7. Структура професійного спортивного клубу.
8. Форми володіння професійними спортивними клубами.
9. Регулювання взаємостосунків між професійними спортивними клубами та між клубами і лігою.
10. Передумови створення Асоціацій спортсменів професійних ліг.
11. Зміст діяльності „Асоціацій спортсменів професійних ліг” щодо соціального захисту спортсменів-професіоналів.
12. Формування правових засад у північно-американському професійному спорті.
13. Роль судового права у формуванні правових засад північно-американського професійного спорту.

14. Роль антимонопольного законодавства у формуванні правових засад північно-американського професійного спорту.
15. Вплив законодавства Євросоюзу на формування правових засад професійного спорту в Європі.
16. Роль “Справи Босмана” у формуванні правових засад професійного спорту в Європі.
17. Колективна угода як основний документ, що регулює трудові взаємовідносини у професійному спорті.
18. Структура і зміст типового індивідуального контракту спортсмена-професіонала.
19. Структура і зміст системи обмеження прав професійних спортсменів.
20. Зміст діяльності арбітражних судів у професійному спорті.
21. Аналіз відмінних рис правового регулювання у північно-американському та європейському професійному спорті.
22. Монополія і конкуренція у спортивному бізнесі.
23. Специфіка бізнесу у професійному спорті.
24. Підприємництво у сфері спорту.
25. Маркетинг спортивних послуг.
26. Фактори, що сприяють зростанню відвідуваності спортивних змагань.
27. Джерела прибутків у професійному спорті.
28. Статті видатків у професійному спорті.
29. Основні показники комерційної діяльності професійних ліг.
30. Ключові чинники економічної ефективності систем змагань у професійному спорті.
31. Спільні риси систем змагань в ігрових видах професійного спорту?
32. Характерні особливості систем змагань НБА, ГБЛ, НХЛ, НФЛ, АТП та ВТА.
33. Система змагань у професійному боксі.
34. Особливості системи змагань у професійних шосейних велогонках.
35. Система змагань "Формула-1".
36. Особливості побудови системи комерційних змагань "Гран-прі" ІААФ та "Діамантової ліги".
37. Сутність відбору спортсменів у командних ігрових видах професійного спорту за системою "драфт"
38. Сутність драфт-лотереї.
39. Сутність драфту розширення.
40. Сутність драфту відмов.
41. Провідні критерії відбору спортсменів до НБА.
42. Провідні критерії відбору спортсменів до ГБЛ.
43. Провідні критерії відбору спортсменів до НФЛ.
44. Провідні критерії відбору спортсменів до НХЛ.
45. Сутність відбору пілотів в авто гонках Формула-1.
46. Провідні критерії відбору у професійному боксі.
47. Провідні принципи формування професійних команд велогонщиків.
48. Організаційна структура системи відбору тенісистів.
49. Провідні критерії відбору в тенісі.
50. Характерні особливості тренувального процесу в командах НБА.
51. Спільні та відмінні риси систем підготовки хокеїстів у Канаді і провідних

„хокейних” країнах Європи.

52. Основи методики підготовки хокеїстів в командах НХЛ.

53. Спільні та відмінні риси систем підготовки футболістів у провідних „футбольних” країнах Європи.

54. Основи методики підготовки професійних футболістів.

55. Основні напрямки вдосконалення системи підготовки висококваліфікованих тенісистів.

56. Особливості методики підготовки велосипедистів-шосейників.

57. Основи методики підготовки боксерів-професіоналів.